Wikipedia

Gjuha Timucua

Timucua është një gjuhë izoluar që flitet më parë në Floridën veriore dhe qendrore dhe Gjeorgjinë jugore nga njerëzit e Timucuas. **Timucua** ishte gjuha kryesore e përdorur në zonë në kohën e kolonizimit spanjoll në Florida. Studimet gjuhësore dhe arkeologjike sugjerojnë se kjo mund të ketë qenë e folur që nga viti 2000 para Krishtit. Dallimet në mesin e nëntë ose dhjetë dialekte Timucua ishin të lehta dhe duket se shërbejnë kryesisht për të përcaktuar kufijtë fisnorë. Disa linguistë sugjerojnë se Tawasa e asaj që tani është Alabama e veriut mund të ketë folur Timucua, por kjo është e diskutueshme.

Pjesa më e madhe e asaj që dihet nga gjuha vjen nga veprat e Atit Francisco Pareja, një misionar françes që erdhi në Shën Agustinë më 1595. Gjatë 31 viteve të shërbimit të tij në Timucua, ai zhvilloi një sistem të shkrimit për gjuhën, për një gjuhë indigjene të Amerikës. Ai botoi disa katekizëm spanjoll-Timucua, si dhe një gramatikë të gjuhës Timucua, nga viti 1612-1627. Puna e tij 1612 ishte e para që u botua në një gjuhë indigjene në Amerikë. Duke përfshirë gjashtë veprat e tij të mbijetuara, vetëm nëntë burime kryesore të informacionit mbi gjuhën Timucua mbijetojnë, duke përfshirë dy catechisms shkruar në Timucua dhe spanjisht nga Ati Gregorio de Movilla në 1635, dhe një letër spanjisht-përkthyer Timucuan në kurorën spanjolle të datës 1688.

Në 1763, britanikët morën përsipër Floridën nga Spanja pas Luftës së Shtatë Vite, dhe shumica e kolonistëve dhe misionarëve spanjollë, duke përfshirë edhe disa folës të mbetur Timucua, u nisën për në Kubë, pranë Havanë. Grupi i gjuhës është zhdukur tani.[1]

Marrëdhëniet gjuhësore

Timucua është një gjuhë izoluar, që nuk lidhet dukshëm me gjenetikisht në asnjë prej gjuhëve të folura në Amerikën e Veriut, dhe as nuk tregon prova për shuma të mëdha huamarrjesh leksikor prej tyre. Hipotezat kryesore të publikuara për marrëdhëniet janë me Swankon Muskogean (1929), Crawford (1988) dhe Broadwell (2015), dhe me familje të ndryshme të Amerikës së Jugut (përfshirë Cariban, Arawakan, Chibchan languages dhe Warao) Granberry (1993). Këto hipoteza nuk janë pranuar gjerësisht.

Burimet

1. ^ Hammarström, Harald; Forkel, Robert; Haspelmath, Martin, eds. (2017). "Timucua" (http://glottolog.org/resource/languoid/id/timu1245). *Glottolog 3.0*. Jena, Germany: Max Planck Institute for the Science of Human History.